

Lieta C-103/21

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2021. gada 18. februāris

Iesniedzējtiesa:

Verwaltungsgericht, Autonome Sektion für die Provinz Bozen
[Administratīvā tiesa, Bolcāno provinces neatkarīgā nodaļa] (Itālija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2021. gada 9. februāris

Prasītājs:

SG

Atbildētāja:

Bolcāno autonomā province

Pamatlietas priekšmets

Ieguldījumu atbalsta elektroapgādes tīklam nepieslēgtu kalnu kotedžu un tūristu mītņu hidroelektrostacijām saderība ar iekšējo tirgu; valsts iestāžu noteiktās atbalsta samazināšanas likumība, izbeidzoties Savienības tiesībās paredzēto atbalsta shēmu darbības termiņam

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Savienības tiesību interpretācija, it īpaši LESD 267. pants

Padomes Regula (ES) 2015/1589 (2015. gada 13. jūlijs) ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV 2015, L 248, 9. lpp.) (turpmāk tekstā – “Regula (ES) 2015/1589”)

Komisijas Lēmums (2012. gada 25. jūlijs) par valsts atbalsta apstiprināšanu saskaņā ar LESD 107. un 108. pantu SA.32113 (10/N) (2013/C 1/02) (OV 2013, C1, 7. lpp.) (turpmāk tekstā – “Lēmums par atbalsta piešķiršanu SA.32113”)

Prejudiciālie jautājumi

1. Vai 2016. gada 31. decembrī ir beidzies darbības termiņš Komisijas Lēmumā (2012. gada 25. jūlijs) SA.32113 (2010/N) apstiprinātajam atbalstam 80 procentu apmērā mazo hidroelektrostaciju būvniecībai elektroenerģijas ražošanai no atjaunojamiem resursiem pašpatēriņam tādu Alpu kalnu kotedžu un tūristu mītnu vajadzībām, kuras nav iespējams pieslēgt elektroapgādes tīklam, neveicot atbilstošus tehniskos un finanšu ieguldījumus?
2. Ja atbilde uz šo jautājumu ir apstiprinoša:
 - 2.1 Vai tādā gadījumā papildus ir jāpārbauda, vai Regulas (ES) 2015/1589 20. pants ir interpretējams tādējādi, ka gadījumos, kad atbalstu izmanto ļaunprātīgi, pirms valsts iestāžu iesaistes Komisijai ir jāpieņem lēmums par atgūšanu?
 - 2.2 Vai, ņemot vērā, ka minētais atbalsts ir paredzēts konkrētu tautsaimniecības jomu attīstībai, ir jāpārbauda, vai tas ir saderīgs ar iekšējo tirgu LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta izpratnē, vai arī tas var izkropļot konkurenci un radīt šķēršļus tirdzniecībai starp dalībvalstīm?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

LESD 107. panta 1. punkts un 3. punkta c) apakšpunkts, kā arī 108. panta 3. punkts

Regulas (ES) 2015/1589 1. panta a), c), f), g) punkts, 4. panta 3. punkts, 9. panta 3. un 4. punkts, 20. pants, kā arī 28. apsvēruma

Komisijas Regulas (EK) Nr. 794/2004 (2004. gada 21. aprīlis), ar ko īsteno Padomes Regulu (EK) Nr. 659/1999, ar kuru nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK Līguma 93. panta piemērošanai (OV 2004, L 140, 1. lpp.) 4. panta 1. punkts, 2. punkta b) apakšpunkts un 3. punkts

Komisijas Regulas (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (OV 2014, L 187, 1. lpp.) (Vispārējā grupu atbrīvojuma regula (VGAR), turpmāk tekstā – “Regula (ES) Nr. 651/2014”) 41. panta 7. punkta a) apakšpunkts, 8. punkts un 9. punkts

Lēmuma par atbalsta piešķiršanu SA.32113 6., 97., un 98. punkts

Atbilstošās valsts tiesību normas

2010. gada 7. jūlija Provincas likums Nr. 9 “Noteikumi enerģijas efektivitātes, atjaunojamo resursu enerģijas un klimata aizsardzības jomā”, publicēts reģiona oficiālajā vēstnesī Nr. 31 (2010. gada 3. augusts), šobrīd spēkā esošajā redakcijā (turpmāk tekstā – “Provincas likums Nr. 9”)

2010. gada 8. novembra Provincas valdības lēmums Nr. 1804, publicēts reģiona oficiālajā vēstnesī Nr. 46 (2012. gada 13. novembris) (turpmāk tekstā – “Provincas valdības lēmums Nr. 1804”)

Faktiskie apstākļi un tiesvedība

- 1 Sūdzības iesniedzēja (turpmāk tekstā – “prasītājs”) īpašumā ir kalnu kotedža, kas tās nomaļās atrašanās vietas dēļ nav pieslēgta kopējam elektroapgādes tīklam.
- 2 Ar Provincas likumu Nr.9 tika ieviests atbalsts 80 procentu apmērā hidroelektrostaciju būvniecībai elektroenerģijas ražošanai no atjaunojamiem resursiem tādu kalnu kotedžu un tūristu mītņu vajadzībām, kuras nav iespējams pieslēgt elektroapgādes tīklam, neveicot atbilstošus tehniskos un finanšu ieguldījumus.
- 3 Ar Lēmumu par atbalsta piešķiršanu SA.32113 Eiropas Komisija (turpmāk tekstā – “Komisija”) 2012. gada 25. jūlijā apstiprināja šo atbalsta shēmu.
- 4 Pamatojoties uz šo atbalsta shēmu, prasītājs atbildētājas kompetentajai iestādei lūdza piešķirt atbalstu projektam elektroenerģijas ražošanai hidroelektrostacijā. Saražoto elektroenerģiju bija paredzēts izmantot pašpatēriņam.
- 5 Ar kompetentās iestādes 2018. gada 31. augusta lēmumu prasītājam tika piešķirts atbalsts 115 011 EUR apmērā, kas atbilst 80 procentiem no pieļaujamajām izmaksām 143 764,02 EUR apmērā.
- 6 2020. gada 27. aprīlī kompetentā iestāde daļēji atsauca piešķirto atbalstu. Atbalsta shēmas SA.32113 darbības termiņš esot beidzies 2016. gada 31. decembrī, provinces valdība esot izmainījusi atbalsta piešķiršanas kritērijus, un ar Regulu Nr. 651/2014 maksimālais atbalsta apmērs esot samazināts no 80 procentiem uz 65 procentiem.
- 7 Pamatojoties uz jaunajiem kritērijiem, tika noteiktas pieļaujamās izmaksas 142 468 EUR apmērā un aprēķināts atbalsts 65 procentu apmērā, t.i. 92 604 EUR. Līdz ar to tika atsaukta daļa atbalsta 22 406,80 EUR apmērā un tika uzdots izmaksāt pārrēķināto atbalsta summu.
- 8 Tādējādi prasītājs šajā administratīvajā tiesā iesniedza sūdzību (turpmāk tekstā – “prasība”) par tam nelabvēlīgā tiesību akta anulēšanu, to īpaši attiecinot uz daļējo atteikumu (turpmāk tekstā – “apstrīdētie tiesību akti”).

- 9 Savu prasību tas balsta uz sešiem pamatiem, tostarp, ciktāl tas skar Savienības tiesības, ceļot šādus iebildumus:
- Atbalsts neesot prettiesisks, jo runa neesot par Savienības tiesībām neatbilstošu valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē. Piešķirot atbalstu, kas kalpo vienīgi kalnu kotedžas enerģijas pašpatēriņa nodrošināšanai, neesot izkropļota konkurence Eiropas Savienības tirgū, nedz arī radīti šķēršļi tirdzniecībai starp dalībvalstīm.
 - Tiesības lemt par to, vai atbalsta piešķiršanu ir jāatzīst par prettiesisku un pieprasīt tā atmaksu, esot nevis atbildētājam, bet gan tikai Komisijai.
 - Atbildētāja esot pārkāpusi tiesiskās palāvības un tiesiskās drošības principu, jo Regula (ES) Nr. 651/2014 daļēji atsauktā atbalsta piešķiršanas brīdī esot bijusi spēkā kopš 2014. gada 1. jūlija, t.i., vairāk nekā četrus gadus. Bez apstiprinātā atbalsta stimulējošās ietekmes prasītājs šo ieguldījumu nekad nebūtu veicis.
- 10 Atbildētāja lūdz prasību noraidīt.
- 11 Tā uzskata, ka runa esot bijusi par prettiesisku valsts atbalstu, jo atbalsta shēmas SA.32113 darbības termiņš esot beidzies 2016. gada 31. decembrī un tādēļ tam neesot bijis tiesiskā pamatojuma. Turklāt atbalsts esot bijis pretrunā Regulai (ES) Nr. 651/2014. Tādēļ tas esot bijis jāsaskaņo ar šo Regulu un jāsamazina.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 12 Labvēlīgs blakus prasības iznākums ir atkarīgs no Eiropas Savienības Tiesas (turpmāk tekstā – “Tiesa”) nolēmuma par Līgumu interpretāciju.
- 13 Senāts uzskata, ka tālāk minēto iemeslu dēļ ir nepieciešams uzdot Tiesai iepriekš minētos prejudiciālos jautājumus atbilstoši LESD 267. pantam, jo saistībā ar vairākiem prasītāja izvirzītajiem pamatiem tiem ir izšķiroša nozīme strīda atrisināšanā.

Savienības un valsts tiesību akti

- 14 Tiesvedībā būtiskie tiesību akti ir minēti iepriekš sadaļās “Atbilstošās valsts tiesību normas” un “Atbilstošās Savienības tiesību normas”. Turpmākais izklāsts tās papildina.
- 15 Provinces likums Nr. 9 paredz, ka Dienvidtiroles province var piešķirt atbalstu ne vairāk kā 80 procentu apmērā atjaunojamos resursus izmantojošu ražošanas iekārtu būvniecībai un paplašināšanai. Pamatojoties uz to, ar Provinces valdības lēmumu Nr.1804 tika noteikts, ka šīm iekārtām ir piešķirams atbalsts hidroelektrostaciju būvniecībai un paplašināšanai kalnu kotedžu un tūristu mītņu vajadzībām. Turklāt ikgadējā budžeta likumā bija jāparedz, ka izmaksas tiks segtas no nākamo finanšu gadu budžeta.

- 16 Savā Lēmumā par atbalsta piešķiršanu SA.32113 Komisija apstiprināja iepriekš raksturoto atbalsta shēmu. No tā izriet, ka atbalsta shēmai kopumā bija paredzēti budžeta līdzekļi 187 miljonu eiro apmērā jeb 32 miljoni eiro gadā, kā arī termiņš līdz 2016. gada 31. decembrim. Kā norāda Komisija, apmēram puse no līdzekļiem nav valsts atbalsts, precīzs darbības termiņš skaidri nav norādīts.
- 17 Attiecībā uz paredzēto ieguldījumu atbalstu kalnu kotedžu un tūristu mītnu vajadzībām ierīkotām hidroelektrostacijām Komisija īpaši nolēma iebildumus necelt, jo runa esot par valsts atbalstu, kas ir saderīgs ar iekšējo tirgu, konkrētu saimniecisko darbību vai tautsaimniecības jomu attīstībai 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta izpratnē.
- 18 Ietekmi uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, ko rada elektroenerģijas ražošana nomaļos apgabalos, kas nav pieslēgti elektroapgādes tīklam, tā *a priori* vērtēja kā niecīgu (Lēmuma par atbalsta piešķiršanu SA.32113 97. punkts).
- 19 Paredzētās atbalsta shēmas uzdevums esot kompensēt šim reģionam raksturīgo īpatnību radītās sekas, un to objektīvi varot attaisnot ar nepieciešamību racionālā veidā risināt stabilas un efektīvas elektroenerģijas apgādes trūkumu nomaļos Dienvidtiroles apgabalos. Tādēļ Komisija nonāca pie secinājuma, ka lauku un Alpu kalnu teritoriju elektrifikācijas atbalstam kopumā esot labvēlīga ietekme, jo tas palīdzot klientiem, it īpaši ģimenēm un mazajiem uzņēmumiem, nodrošināt tiesības uz stabilu un videi draudzīgu elektroenerģijas apgādi (Lēmuma par atbalsta piešķiršanu SA.32113 97. punkts).
- 20 Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 651/2014 41. pantu (“Ieguldījumu atbalsts, lai veicinātu enerģijas ražošanu no atjaunojamiem resursiem”) ieguldījumu atbalsts, lai veicinātu enerģijas ražošanu no atjaunojamiem energoresursiem, ir saderīgs ar iekšējo tirgu, un tas ir atbrīvots no paziņošanas prasības, ja vien tas izpilda pārējos šajās normās paredzētos nosacījumus.

– ***Par prejudiciālajiem jautājumiem***

- 21 Pirmais pamats ir saistīts ar tiesību jautājumu par to, vai piešķirtais atbalsts 80 procentu apmērā nevar izkropļot konkurenci un radīt šķēršļus tirdzniecībai starp dalībvalstīm.
- 22 Ja atbilde uz šo jautājumu ir noliedzoša, apstrīdētie tiesību akti būtu jāatceļ.
- 23 Turklāt šajā tiesā izskatīšanas stadijā ir vēl septiņas citas līdzīgas lietas, kuru pamatā ir tas pats tiesību jautājums.
- 24 Šajā sakarā senātam ir šaubas par to, kad faktiski iztek Komisijas apstiprinātās atbalsta shēmas SA.32113 darbības termiņš.
- 25 Pašā Lēmumā par atbalsta piešķiršanu SA.32113 nav skaidri noteikts atbalsta shēmas darbības ierobežojums laikā. Vienīgi no Eiropas Savienības Oficiālajā

Vēstnesī publicētā lēmuma izvilkuma izriet, ka provinces likumā noteiktās atbalsta shēmas darbības termiņš bija paredzēts līdz 2016. gada 31. decembrim.

- 26 Provinces likumā Nr. 9 bija noteikts, ka nepieciešamie līdzekļi maksājumiem mazo hidroelektrostaciju būvniecībai tādu kalnu kotedžu un tūristu mītnu vajadzībām, kuras nav iespējams pieslēgt elektroapgādes tīklam, neveicot atbilstošus tehniskos un finansiālos ieguldījumus, ir jāparedz ikgadējā budžeta likumā.
- 27 Tas notika arī pēc 2016. gada, un provinces 2017. un 2018. gada budžetā tam tika paredzētas attiecīgās summas.
- 28 Lēmumā par atbalsta piešķiršanu SA.32113 Komisija Provinces likuma Nr. 9 mērķi attiecībā uz elektroapgādes tīklam nepieslēgtām kalnu kotedžām un tūristu mītnēm uzskatīja par saderīgu ar iekšējo tirgu.
- 29 Tādējādi rodas jautājums par to, vai 2016. gada 31. decembrī beidzās darbības termiņš atbalsta shēmai kalnu kotedžu un tūristu mītnu elektrifikācijai ar atjaunojamo resursu enerģiju, kuru Komisija atzina par saderīgu ar iekšējo tirgu LESD 107. panta 3. punkta izpratnē.
- 30 Ja atbilde uz iepriekš minēto jautājumu ir noliedzoša, tad piešķirtais atbalsts būtu uzskatāms par pastāvošu atbalstu, kas nozīmētu, ka apstrīdētais atbalsta summas samazinājums būtu prettiesisks.
- 31 Ja atbilde uz jautājumu ir apstiprinoša, tad runa būtu par atbalstu, kas tika piešķirts pēc Komisijas apstiprinātā darbības termiņa beigām. Pat ja nav pārkāpti Komisijas izvirzītie nosacījumi un prasības, runa tomēr būtu par ļaunprātīgu atbalsta piešķiršanu.
- 32 Šajā gadījumā būtu jāpārbauda, vai Regulas (ES) 2015/1589 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka ļaunprātīgas atbalsta piešķiršanas gadījumā pirms valsts iestādes iesaistes Komisijai ir jāpieņem lēmums par atgūšanu.
- 33 Turklāt ir nepieciešams pārbaudīt, vai šis atbalsts vēl joprojām ir saderīgs ar iekšējo tirgu 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta izpratnē, kā to Komisija ir konstatējusi Lēmumā par atbalsta piešķiršanu SA.32113, jo tas ir paredzēts konkrētu tautsaimniecības jomu attīstībai.